

PEST MEGYE KÖZGYŰLÉSÉNEK ELNÖKE

1052 BUDAPEST, VÁROSHÁZ U. 7. – 1364 BUDAPEST, PF.: 112 – TEL.: (06 1) 233-6800 – FAX: (06 1) 233-6881
ELNOK@PESTMEGYE.HU

dr. Bognár Patrícia
titkár asszony részére

email: bognar.patricia@kdvvizig.hu

**Közép-Duna-völgyi Területi
Vízgazdálkodási Tanács Titkársága**

1088 Budapest
Rákóczi út 41.

Ikt. szám: 427-5/2016

Hív. szám: –

Ügyintéző: Schindler-Kormos Eleonóra

Tel: 06-1-233-68-60

Fax: 06-1-233-68-90

Email: kormose@pestmegye.hu

Tárgy: Az Országos Árvízi Kockázatkezelési Terv Stratégiai Környezeti Vizsgálata elektronikusan megküldött dokumentumainak véleményezése

Tisztelt Titkár Asszony!

Az Országos Árvízi Kockázatkezelési Terv Stratégiai Környezeti Vizsgálata elektronikusan megküldött dokumentumainak véleményezésére felkérő levelét köszönettel megkaptam, amelyre *a vízgazdálkodási tanácsokról szóló 5/2009. (IV. 14.) KvVM rendelet* alapján az alábbi állásfoglalást adom.

Az „Árvízi veszély és kockázatok értékelése, kezelése” című dokumentáció véleményezése során megfogalmazott észrevételeimet szeretném többek közt megerősíteni a Környezeti Vizsgálat véleményezése során, mert az értékelés módszeréből, pontatlanságából adódó hibák tovább erősödtek a Környezeti Vizsgálat dokumentációjában.

A nagyvízi mederben szükséges intézkedések között leegyszerűsítve tárgyalja a dokumentum a beépítésre szánt területek problémáját. Az intézkedések a beépítésre szánt területek közül csak az üdülőterületekkel és a kikötőkkel foglalkoznak, azok összetett problémáit is egysíkúan kezelik. Szeretném ismételten hangsúlyozni, hogy a nagyvízi mederben nemcsak engedély nélküli vagy engedéllyel lábakra épített üdülők épültek fel, és nemcsak kerítések akadályozzák az árvízi vízhozamok akadálytalan levezetését.

A több évtizedes, vagy több évszázados lakó- és vegyes-intézményi területeken kívül a nagyvízi mederben több településnek olyan beépített és beépítésre szánt területei találhatóak, amelyek az üdülőterületek mellett még sportterületeket, gazdasági területeket (kikötők, logisztikai bázisok, üzemek stb.), különleges területeket (pl.: atomerómű, egyéb erőművek, felhagyott, vagy újra megnyitni kívánt hulladéklerakók, zagyártározók) is magukba foglalnak. Ezekben a területeken a javasolt alábbi módon gyakorlatilag nem lehetséges megoldani a problémát: „Az árvíz levezetés szempontjából nem megfelelő területhasználatok megszüntetése művelési ág váltással, illetve a területhasználati mód változtatásával”. Ezen területeken az árvíz levezetése nem oldható meg elbontással, évek óta fennálló területhasználat megszüntetésével, ökológiai állapot visszaállításával.

Ezért szükségesnek tartom az intézkedési módok kiegészítését, illetve az intézkedések készítésekor a fenti problémák kezelését.

Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a településrendezési eszközökben (Településszerkezeti terv, Helyi Építési Szabályzat) jogszerűen kialakult állapot – sok esetben építési jog – utólagos megszüntetésére van lehetőség, de annak jogi és anyagi következményeit a települési önkormányzatok nem tudják felvállalni. Különösen akkor nem, ha több évtizedes, vagy netán több évszázados területhasználat kerülne megszüntetésre.

Az Országos Árvízi Kockázatkezelési Terv Stratégiai Környezeti Vizsgálat dokumentuma ezért sok problémát nem vizsgál, nem kezel, és ezek a kockázatkezelési intézkedésekből is hiányoznak. A Környezeti Vizsgálat dokumentuma több hiányosságra és ellentmondásra is felhívja a figyelmet (pl. erdőtörvényben lévő tiltás az ártéri erdőkben való legeltetésre vonatkozóan), de a beépítésre szánt területek vonatkozásában nem hiányolja a fent említett problémára vonatkozó intézkedési módot, módokat.

A „nagyvízi mederkezelési tervek” intézkedéseinek szükségessége elsősorban nem településenként, hanem mederszakaszonként került vizsgálatra, így a javasolt megoldásokból eredő konfliktusok csak átfogóan kerültek bemutatásra. Ezért nem került feltárássra a beépítésre szánt területek problematikája.

A probléma sajnos nem került feltárássra a nagyvízi mederszakaszokra készült dokumentációkban sem, pedig azok vizsgálták azokat a terveket, amelyek valamilyen módon, valamely érintettség miatt rendelkeznek a nagyvízi mederre vonatkozóan. A vizsgált tervek az alábbiak:

- Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (továbbiakban OTrT)
- Megyei területrendezési tervek (továbbiakban: MTrT-ek)
- Településrendezési eszközök (továbbiakban: TRE-ök, vagy Településszerkezeti tervek: TSZT-ek és Helyi Építési Szabályzatok: HÉSZ-ok)
- Erdőtervek
- Védett természeti területek természetvédelmi kezelési terve (továbbiakban: TV kezelési tervek)
- Natura 2000 fenntartási tervek
- Vízkeret irányelv (továbbiakban: VKI)
- Vízgyűjtő-gazdálkodási terv (továbbiakban: VGT)
- Árvíz kockázat kezelési tervek (ÁKKT-ek)
- Létesítmények üzemeltetési utasításai
- Vízbázisok védelmét szolgáló korlátozások
- Duna meder szabályozása
- Duna meder hajózhatósága

A fenti tervek vizsgálata mellett kitekintés készült külföldi tervekre, jogszabályokra, és jó példák is bemutatásra kerültek.

A vizsgálat során nem derült ki, hogy a térségi tervek, illetve a TRE-ök nagyvízi meder lehatárolása megfelel-e a Nagyvízi Mederkezelési Terv készítéséhez használt lehatárolásnak, illetve ha vannak eltérések (a felülvizsgálat oka részben a lehatárolás hibáinak kiküszöbölése volt, ezért nagy valószínűséggel léteznek eltérések), azok miből adódnak, a települések esetében hol okoznak konfliktust. Az eltéréseket és konfliktusokat az OTrT felülvizsgálatához, a MTrT-ek felülvizsgálatához, illetve a TRE-ök felülvizsgálatához is szükséges a tervek készítői számára ismertetni.

Szükséges az intézkedési javaslatokat a partnerségi egyeztetés során véleményeztetni, az esetleges kompromisszumos döntéseket meghozni, és ennek megfelelően az intézkedési javaslatokat korrigálni.

Az Országos Árvízi Kockázatkezelési Terv Stratégiai Környezeti Vizsgálatának dokumentációja is megtehetné a TRE-ökkel való összevetést, de az nem ennek a dokumentációnak a feladata. Az összevetés hiánya miatt azonban a környezeti vizsgálatban az épített környezetre gyakorolt hatás részletes elemzése, illetve az emberekre gyakorolt hatás kisebb jelentőséggel jelenik meg más környezeti elemekre gyakorolt hatásnál.

A nagyvízi mederkezelési tervekben szereplő zonációk (nagyvízi levezető sávok) kijelölése a mederrel párhuzamosan történt, ami nem segít, hanem több településen konfliktust eredményez az esetleges árvíz levezetését illetően. A nagyvízi mederben lévő beépült területeken, vagy azok mellett olyan levezető sávok kijelölése volna szükséges, amelyek nem feltétlenül „párhuzamosak” a mederrel, hanem valamely „mélyvonal” mentén, szabadon hagyásukkal és tisztán tartásukkal a víz mederbe való visszavezetése biztosítható.

Mivel a nagyvízi mederkezelés hazánk számára a vízgazdálkodás, a környezet- és természetvédelem tekintetében egyaránt jelentős erőfeszítéseket, beavatkozásokat igényel mind az állam, mind a települések és lakosság részéről, fontos, hogy a települések és a megyei önkormányzatok számára is jól láthatóan, könnyen véleményezhető grafikával – a TRE-ök dokumentációjának léptékében – kerüljenek ábrázolásra ezek a sávok.

Nem megkérdőjelezve az emberi élet mentésének elsőbbségét, fel kell hívnom a figyelmet még arra, hogy a kezelési tervek és a stratégia előírásai átfogóak, általánosak, és tovább korlátozzák a települések területhasználatát, fejlesztési lehetőségeit az egyébként is jelentős korlátozásokkal bíró területek vonatkozásában. A tervek a települések tekintetében nem elég részletesek és konkrétak, valamint az ismertett külföldi jó példák nem épülnek be a javaslatokba, így nem is segítik a települések TRE-ei készítését, döntéseit és munkáját.

Az Európai Parlament és a Tanács árvíz-kockázatok értékeléséről és kezeléséről szóló 2007/60/EK számú Irányelve a tagországok számára egységesen és kötelező jelleggel szabályozza az árvíz-kockázatok értékelésére és kezelésére irányuló tevékenységek kereteit, az emberi egészségre, a környezetre, a kulturális örökségre és a gazdasági tevékenységre gyakorolt káros következmények csökkentése érdekében is.

Az árvíz-kockázat-kezelési terveknek figyelembe kell venniük a költségek és hasznok, az előntés mértéke, az árvízterjedési útvonalak és az árvíz-visszatartási képességgel rendelkező területek – például természetes árterületek –, a környezetvédelmi célkitűzések, a talaj- és vízgazdálkodás, a területrendezés, a kikötői infrastruktúra szempontjait is.

A környezeti vizsgálat is hangsúlyozza, hogy a „kockázatkezelési intézkedések”, valamint a „nagyvízi mederkezelési mintatervek” figyelembe veszik az áramlási illetve visszaáramlási viszonyokat is. Ezek pontosabb ismerete, léptékében településszerkezeti terv szintű térképes ábrázolása (1:10000) segítheti a településrendezési eszközök készítésében a tervezőket és a döntéshozatalban az önkormányzatokat. Ennek tudatában javasolt a digitális adatállomány átadása a településeknek a közigazgatási területükre vonatkozóan, hiszen a 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet 4-5. §-a azokat az eseményeket sorolja fel, illetve azoknak rendeli el térképi ábrázolását, amely területekre a településeknek érdemi, megfontolt döntést kell hozniuk.

Az intézkedések részben megoldási lehetőséget biztosítanak a települések számára is, de vannak köztük olyanok, amelyek a fenntartható fejlődés szempontjából is visszalépésnek minősülhetnek (kikötő és meglévő híd, vagy strand stb. elbontása), a település közlekedési, gazdasági, turisztikai és emberi kapcsolataiban visszalépést eredményeznek.

A mederszakaszok ismeretében a településeket is jobban meg kell ismerni, és a települések számára sokkal konkrétabb megoldási lehetőséget kell javasolni a fentebb ismertetett, területhasználatból és az árvíz kockázatból adódó problémák kezelésére. Véleményem szerint a 83/2014. (III.14.) Korm. rendelet alapján nem lehetetlenülne el a nagyvízi meder részleges beépítése, ha a „nagyvízi mederkezelési tervek” a településrendezési eszközök léptékében fogalmaznák meg az intézkedéseket.

A vizeket, vízkészleteket és vízminőséget befolyásoló klímaváltozás hatásai miatt szinte minden vízfolyás melletti településen szükséges lenne – a vízhiányos területek ellátása érdekében – a vízvisszatartás biztosítása, aminek lehetőségeit a településekkel egyeztetve meg kellene jeleníteni a stratégiában. A vízvisszatartás, víztározás kérdésének mélyebb vizsgálatára a települések TRE-einek ismerete, illetve az 1 és 2D-s modellezés jó lehetőséget biztosít. Javasoljuk erre vonatkozóan kiegészíteni a tervet.

A külföldi jó példák alapján szükségesnek tartok egy olyan, a nagyvízi mederre vonatkozó jogszabály módosítást, ami nem lehetetleníti el a települések fejlesztési elképzeléseiben, településrendezési eszközeiben szereplő változatos területhasználatot.

A felsorolt hiányosságok alapján is javasolt kiegészíteni a Környezeti Vizsgálat dokumentumát.

Köszönöm a véleményezés lehetőségét.

Budapest, 2016. március 22.

Üdvözlettel:

